

O jednotě (Περί ενότητας)

(+) Archim. Georgios Grigoriatský

Svatá Hora Athos

Slovo úvodem

*Sjednocení s Bohem nemůže člověk dosáhnout bez zápasu.
(+) Archim. Georgios Grigoriatský*

Archim. Georgios říkával: „Nemůžeme se sjednotit s Bohem, jestliže nejsme sjednoceni i s ostatními lidmi. Cokoli, co nás odděluje od našich spolubližních, nás v tomto smyslu odděluje od Boha.“¹ Hovoří-li o našem „spolubližním“ (συνάνθρωπος), nemají tím Svatohorci na mysli někoho anonymního, nýbrž toho, s nímž putujeme společně po cestě života, toho, který konkrétně pro mnichy znamená někoho, kdo s nimi vytváří jejich monastýrské bratrstvo (kinovii), ale rovněž všechny spolubratry v Kristu, kteří jejich monastýr navštíví, kteří zde pracují, namáhají se, třeba jen ty, kteří kolem jejich monastýru procházejí. Všichni tito lidé jsou z pohledu mnicha „bližním“, o němž hovoří Kristus ve svém Evangeliu. Pro lidi ze světa jsou naopak bližními jejich příbuzní, manželé, rodiče, bratři, jejich vlastní děti, spolupracovníci, spolužáci ve škole apod. Archim. Georgios vysvětluje, že „jsme povoláni k tomu, abychom měli všechny tyto lidi ve svém srdci, abychom je milovali, abychom je vměstnali do svých srdcí“². „Každý jeden z nás se musíme vměstnat do toho druhého, a všichni společně pak uvnitř Boha. A tak, jak nás vměstnává Bůh v neomezené

---

¹ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, αρχιμ.: Η συγχώρησις των αδελφών – η προϋπόθεσις της ενώσεως μας με τον Χριστό. In: *Ο ΟΣΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ*. Άγιον Όρος 2012, roč. B', č. 37, s. 41.

² Tamtéž, s. 42.

rozměrnosti své božské lásky, tak i my se rozšířme a vměstnejme do našich niter všechny naše bratry uvnitř naší lásky.“³

Vzpomeňme ještě i na věčně platná poučení svatých pouštních otců, mezi nimiž se tyčí hlas svatého Antonína Velikého, který pravil: „Nebojím se Boha,“ jak říkával svým učedníkům tento *profesor pouště*, „neboť jej miluji.“⁴ Dokonalá láska, jak lze vidět na tomto příkladu, vyhání všecken strach ven. Jiný egyptský asketa, starec Alonios, říkával: „Dokud člověk neřekne celým svým srdcem – na světě existujeme Bůh a já, do té doby nenalezne pokoj.“⁵ Svatohorci ve dne v noci prosí Boha za spásu pro celý svět. Přejí si, aby všichni lidé se stali důstojní pro dosažení této duševní jednoty, abychom nevytvořili jen jakousi vnější, smluvní a formální jednotu, ale aby naše jednota byla jednotou srdce, vzájemným přijímáním a uznáváním toho druhého, pronikáním (περιχώριση) a láskou. Hlavním poselstvím Svaté Hory Athos a jejích blahodatných obyvatel je tudíž poselství pravé Boží lásky a jednoty s Kristem, která může vyléčit zranění lidské duše a přivést ji do Boží náruče. Svatohorci volají do světa: „Jak poplynou dny našich životů, jak jen to bude v našich silách, sjednocujme se spolu navzájem a současně se sjednocujme též s Bohem.“⁶ Tento náš vnitřní, duchovní zápas nemá nikdy polevit. To je výzva zvaná „theose“, jejíž teoretické a praktické předpoklady, projevy a vliv na společnost, a konečně i na nás samotné budeme lépe chápat, když na svůj život začneme nahlížet prizmatem zkušeností a duchovních zápasů asketů a ctihodných Kristovy Církve. A to je odkaz Svaté Hory Athos dnešnímu člověku.

Michal Dvořáček

---

³ Tamtéž, s. 43.

⁴ ΓΕΡΟΝΤΙΚΟΝ. Σταλαγματιές απο την πατερική σοφία. Ορθοδόξου χριστιανικής αδελφότητας „Λυδία“. Θεσσαλονίκη 2002, s. 13.

⁵ Tamtéž, s. 254.

⁶ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, αρχιμ.: Η συγχώρησις των αδελφών – η προϋπόθεσις της ενώσεως μας με τον Χριστό, s. 45.

O jednotě (Περί ενότητας)

Starec Georgios (Kapsanis) Grigoriatský

V apoštolském čtení z prvního posláni svatého apoštola Pavla Korintským jsme slyšeli, jak apoštol (Pavel) vyzývá korintské křesťany, ale obecně i všechny křesťany všech dob, aby byli v Církvi jednotní zachovávající jednotu nikoli pouze vnějškovou, nýbrž duchovní čili vnitřní.

„Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες.“⁷ „Prosím vás, bratři,“ říká apoštol, „jménem našeho Pána Ježíše Krista, abyste všichni mluvili stejně.“ „Prosím vás jménem Pána Ježíše Krista – apoštol to neříká svým vlastním jménem, nýbrž jménem Krista, jenž jest také hlavou Církve – abyste všichni mluvili stejně.“ Aby jeden z vás neříkal jedno, a druhý zase něco jiného. Aby v Církvi ani mezi křesťany nebyly roztržky⁸. Aby mezi vámi nepanovaly různé názory a mínění, ani různá učení, ale naopak, abyste vy všichni zachovávali názor, učení a duch Kristův, abyste byli ve všem jednomyslní.

„Καὶ μὴ ᾗ ἐν ὑμῖν σχίσματα.“ „A aby mezi vámi nebyly roztržky.“ „Ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ.“ „Ale abyste byli dokonale spojeni v téže mysli a v tomtéž úsudku.“

Z toho, co praví apoštol, je zjevné, že po nich nežádá, jak již bylo řečeno, nějakou vnějškovou jednotu, tedy svým způsobem jednotu vynucenou, nýbrž jednotu ducha, jednotu duchů a konečně i jednotu srdcí uvnitř Kristovy Církve. Nikoli pouze stav, kdy se mezi sebou o něco nepřeme anebo nevyjadřujeme svůj vzájemný nesouhlas s druhými, nýbrž takový

---

⁷ 1 Kor 1,10: „Prosím vás však, bratři, jménem našeho Pána Ježíše Krista, abyste všichni mluvili stejně a aby mezi vámi nebyly roztržky, ale abyste byli dokonale spojeni v téže mysli a v tomtéž úsudku.“

⁸ ἑε. τα σχίσματα

stav, kdy mezi sebou nebudeme mít žádné různice, jelikož budeme všichni jednohlasně zachovávat soulad jak s názorem a s vůlí, tak i s myslí a s učením Kristovým. Tento stav bude možno nazvat pravdivou jednotou uvnitř Kristovy Církve.

Jak je patrné, tehdy se křesťané v Korintu mezi sebou začali přít a dělit se na různé strany. Jedni se chlubili, že jsou na straně Pavla, jiní zase, že drží s Petrem, další se hlásili ke Kéfasovi, a jiní dokonce k Apollovi. A někteří z nich říkali: „A my nejsme ani s Pavlem, ani s Kéfasem, ale patříme Kristu.“ A právě z tohoto důvodu Apoštol (Korintské) nabádá, a poučuje tím dnes také nás, že tyto věci žádné místo v Kristově Církvi nemají.

Otec Archim. Georgios Kapsanis

V Boží Církvi nesmí panovat různé frakce, kult osobnosti ani vůdcové, k nimž se budeme přičleňovat. Existuje jen jeden Vůdce, jedna Hlava, sám Kristus. A my všichni musíme získat mysl Kristovu, duch Kristův, étos Kristův, Jeho učení, Kristovo Evangelium. A čím více a opravdově budeme mít Krista (v našem nitru), tím více budeme také schopni mezi sebou ve

věcech souhlasit a budeme mít na ně i stejný názor. Jestliže ale každý z nás vykládá Krista podle toho, jak chce, pak se přirozeně jeden od druhého oddělujeme a už přestáváme mít jednotu srdcí, názorů a smýšlení, jež bychom měli jako křesťané mezi sebou navzájem mít a jež představují samo jádro, podstatu Církve Kristovy.

Ve skutečnosti je jistě těžké mít tuto svatou jednotu, tuto apoštolskou „jednomyslnost“⁹, o níž nám zvěstuje svatý apoštol a evangelista Lukáš ve Skutcích svatých apoštolů a kterou měli mezi sebou první křesťané jsouce „jednoho srdce a jedné duše“¹⁰. Vskutku, je to něco velmi těžkého, neboť zde negativně zasahuje naše sobectví (egoismus). A přesto, že jsme pokřtěni, zpovídáme se, přijímáme svaté Dary, modlíme se, tak v našem nitru stále zůstává onen „starý člověk“¹¹. Tento *starý člověk* je totiž tím, co nás odděluje od ostatních uvnitř Kristovy Církve a působí různá schizmata a různosti v názorech, jakož i různé formace a frakce, které využívá, aby se křesťané mezi sebou v různých dobách přeli. Pokud se ale křesťané podřizují Kristu, pak také Kristu podřizují svého starého člověka, a díky tomu se obnovují v Kristu, což má za následek i obnovu jednoty uvnitř Církve samotné.

---

⁹ „ὁμοθυμαδόν“ (viz Sk, 1,14; 2,46):

Sk 1,14: οἱ πάντες ἦσαν προσκατεροῦντες ὁμοθυμαδόν τῇ προσευχῇ σὺν γυναιξίν καὶ Μαρίας τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ. „Ti všichni zůstávali **jednomyslně** v modlitbě a prosbě se ženami, i s Marií, Ježíšovou matkou, a s jeho bratry.“

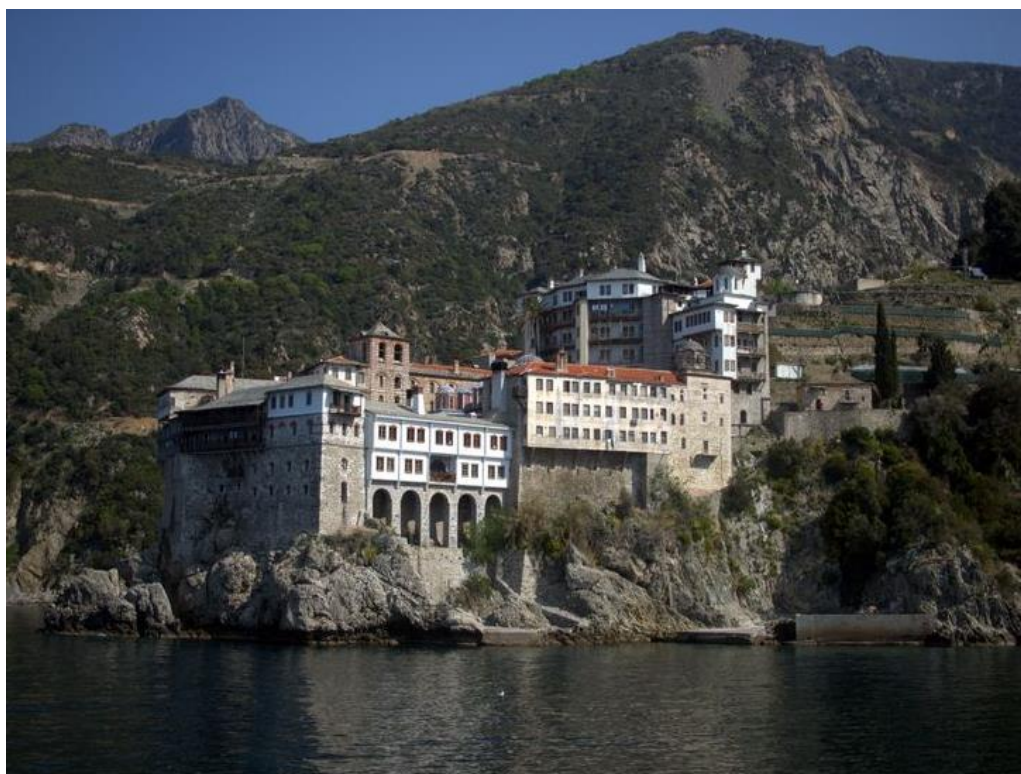
Sk 2,46: καθ' ἡμέραν τε προσκατεροῦντες ὁμοθυμαδόν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας... „Každý den také zůstávali **jednomyslně** v chrámu a po domech lámali chléb a přijímali pokrm s radostí a prostotou srdce.“

¹⁰ Sk 4,32: „To množství věřících pak mělo **jedno srdce a jednu duši**. Nikdo ani nenazýval nic z toho, co měl, svým vlastním, ale měli všechny věci společné.“

¹¹ Kol 3, 9-10: „Nelžete jedni druhým, když jste již svlékli **starého člověka** s jeho skutky a oblékli toho nového, jenž se obnovuje k plnému poznání podle obrazu Toho, který ho stvořil.“

Jednota je zajisté darem Ducha Svatého. Není to něco, co můžeme sami vytvořit. Je to něčím, co sám Bůh daruje své Církvi. My na ní ale musíme pracovat, abychom byli důstojnými pro tento dar jednoty. Není možné očekávat, že nám Bůh udělí jednotu jako nějaký magický dar uvnitř naší Církve. Bez toho aniž bychom zápasili, abychom byli důstojní a mohli přijmout dar této jednoty, tato jednota k nám sama nepřijde, a my nebudeme v Kristově Církvi sjednoceni v našich srdcích.

Jestliže je tato srdeční a duchovní jednota něčím, za co musejí pastýři a křesťané ve světě vést svůj duchovní zápas a zušlechťovat jej svým úsilím a námahou, jakož i pastýřskou péčí a duchovní obětí, o co více by měla být tato jednota vyjádřena v kinoviálním společenství. Neboť jedním z důvodů, proč existují mnišská kinovia, monastýry, je ten, aby se tato jednota mezi členy Kristova Těla spolu s Kristem mohla uskutečnit, a sice způsobem pokud možno dokonalým.

Pravoslavný monastýr ctih. Řehoře na Svaté Hoře Athos

A pokud je někde ve světě nejednota křesťanů, kteří postrádají tuto posvátnou jednotu s Kristem, to znamená v její dokonalé formě, omluvitelná, pak jakákoli nejednota, jak ji požaduje Bůh v kinoviálním společenství, je z tohoto pohledu ničím neodpustitelná. Je tomu tak proto, že v kinoviu se nacházejí všechny nezbytné předpoklady k tomu, aby mniši byli mezi sebou navzájem spojeni tímto svazkem posvátné jednoty v míře dokonalé.

Ostatně, také proto se naše kroky završily zde, nikoli abychom sem (na Svatou Horu) přišli a každý následoval svou vlastní cestu a své vyznání víry anebo způsob askeze podle každého individuálně, nýbrž abychom se všichni odevzdali do Boží náruče a našemu starci, aby nás mohl Bůh, náš starc a duchovní otec zformovat „podle zformování Kristova“¹². Nikoli zformovat tak, jak si sami představujeme, nýbrž tak, jak si sám přeje a chce Kristus, abychom byli zformováni skrze našeho starce a Kristovu tradici. Tyto dvě věci jsou něčím, co nás utváří uvnitř našeho kinovia: jak silná Tradice církevní a mnišská, tak náš duchovní otec.

A jak vyplývá z učení svatých Otců, ale rovněž z dosavadní duchovní tradice pravoslavného mnišství, zárukou toho, aby mniši mohli dosáhnout této jednoty srdcí, je jejich bezmezné odevzdání se jejich duchovnímu otci. Když se všichni mniši sjednotí duchovně se svým starcem, sjednocují se díky tomu také duchovně mezi sebou navzájem, a tím pak dosahují i oné posvátné jednoty, o níž byla řeč.

Jistě, že tato povinnost k realizaci tohoto duchovního zápasu se netýká pouze mnichů, tedy aby dosáhli duchovního sjednocení se svým starcem

---

¹² Viz Gal 4,19: „Synáčkové moji, které znovu v bolestech rodím, dokud ve vás nebude **zformován** Kristus.“

a mohli být sjednoceni také mezi sebou navzájem, aby mezi nimi uvnitř monastýru panovalo stejné mínění, stejný duch. Stejně tak je tento zápas i povinností duchovního otce, aby se také on dával k dispozici celému bratrstvu díky Boží blahodati, a to tím způsobem, aby mnišské bratrstvo cítilo, že v osobě starce existuje možnost, jak i oni mohou být se svým starcem sjednoceni, jakož i spolu s Kristem a mezi sebou navzájem.

Bratři, vezme, že se jedná o zápas, daný nám všem, jak mně, tak vám, abychom věděli, jak máme všichni každodenně zápasit za to, abychom byli sjednoceni s Kristem, abychom se sjednotili mezi sebou navzájem a abychom dosáhli uvnitř našeho kinovia toho, co od nás žádá svatý apoštol Pavel, který nás nabádá, abychom „byli dokonale spojeni v téže mysli a v tomtéž úsudku“¹³. Aby se nestalo, že každý z nás bude hovořit něco jiného, nýbrž abychom všichni říkali to, co praví Kristus, co káže Církev, co říká mnišská tradice a co říká náš starce.

Vedme tedy všichni na přímluvy a modlitby svatého apoštola Pavla svůj duchovní zápas tak, abychom dosáhli této posvátné jednoty, kterou od nás vyžaduje také Kristus, jak ode mne osobně, vašeho starce, tak také od vás, kteří vůči mě zachováváte poslušensví, ale rovněž ode všech, od každého jednoho bratra až do posledního novice.¹⁴

*z řeckého originálu přeložil Michal Dvořáček
V Brně dne 19. prosince 2017
V den svátku sv. Mikuláše Divotvorce, arcibiskupa Myr Lykejských*

---

¹³ „Ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῦ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ.“

¹⁴ (+) Αρχιμ. Γεώργιος (Καψάνης), Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Οσίου Γρηγορίου, Ἁγιον Ὄρος. Περὶ ἐνότητος. In: *Ομιλίες σε εορτές του Τριώδιου και περί αρετών (των ετών 1981-1991) Γ'*. Έκδοσις Ιεράς Μονής Οσίου Γρηγορίου, Ἁγιον Ὄρος 2017, s. 244-250. ISBN: 978-960-7553-36-2.